

Rosa Montero
Kanibalská duše

Naposledy jsem ho viděla asi před třemi týdny. Seděla jsem v kině v naší čtvrti, on pár řad za mnou strašlivě chrápal, jako když řeže dřevo. Šlo o noční představení, na kterém moc lidí nebylo. Jeho chrápání a funění ale postupně nabíralo na síle, takže diváci si od něj odsedávali dál a dál. Když se pak v sále rozsvítla světla, uviděla jsem ho samotného uprostřed vylidněné části opuštěných sedadel. Rozvaloval se tak, že ho bylo všude plno, až to vypadalo, že má víc než dvě ruce a nohy. Zdálo se, že je do sedadla zaražený, jako by tam spadl z pátého patra. Jeho hlasité oddechování se stalo terčem všeobecného veselí, a to hlavně u scény, kdy se chlapec uprostřed makového pole chystal políbit dívku. Byl to dost hloupý film. Pak zazněly housle, načež se z jeho hrdla ozvalo bublání hlenů, velmi dlouze a vlhce, což dokonce vyvolalo aplaus. Nevím, jestli byl opilý, dřív totiž nepil. Sotva film skončil, dvě starší paní, které seděly na konci řady, ho požádaly, ať si laskavě tu svou spoustu nohou posune, aby mohly projít. Štítivě do něj strčily konečky prstů, jako by byl špinavý, i když on byl jako vždy upravený a dobře oblečený. Otevřel pusku, něco zabručel, trochu se sice zavrtěl, ale neprobudil se. Staré ženy musely nakonec jeho nohy všelijak překračovat, zatímco já jsem mohla odejít, aniž by mě viděl. A tak tam zůstal. Nevím, co se v takových případech dělá, předpokládám ale, že nakonec přijde uvaděč a vetřelce vyhodí. Noc byla chladná, měsíc vůbec nevyšel. Byla to jedna z těch nocí, kdy se člověku hledá cesta zpátky jen těžko, nebo mu k tomu přinejmenším chybí odvaha. Nedá se říct, že by byl nějak zásadním mužem v mém životě, nepatřil však ani k těm, na které se snažíme úplně zapomenout, takže si nechceme pamatovat ani jejich jméno. Navíc už je to dost dlouho, co mi do života žádní zásadní muži nevstupují. Nevím, jestli za to můžou oni, nebo jestli je to moje zásluha. Každopádně když jsem tohoto chlápka poznala, neprožívala jsem zrovna nejlepší období.

Tenkrát jsem ještě pracovala v La Espiral, kde mě Chema, doslova zneužíval, mít totiž za šéfa údajného kamaráda je katastrofa. Pracovala jsem sedm dní v týdnu, domů jsem se vracela ve čtyři ráno, s nohama tak oteklýma, až mi praskaly boty ve švech, navíc jsem cítila, že se mi v hlavě pomalu vaří mozek. Chodila jsem pořád zahalená do zápachu kouře, takže moje kočka se mi vyhýbala. La Espiral byl tehdy v módě, proto pořád bylo plno. Často se tam objevovali staří známí z mých psychedelických období, chodící mrtvolky, které bych si nejraději vymazala z paměti. Opírali se přede mnou o bar a dlouze klábosili o věcech, kterým jsem nerozuměla. Rozděloval nás hluk, moje bolest hlavy a taky nenávisť k lidstvu, která mě úplně přemáhala. Po dobu mnoha měsíců jsem pochopitelně na sobě nepocítila váhu mužského těla.

NOVÝ SOUSED

Probudil mě jednou ráno, aby se zeptal, kde jsou ty zatracené pojistky. Takže to je nový soused, pomyslela jsem si. Případalo mi, že vypadá příjemně. Místo toho, abych byla podrážděná, že mě vytáhl z postele, bylo mi dokonce líto, že mě vidí v tomhle stavu, s kalnýma očima, otupělou únavou. Šla jsem k němu do bytu, ukázala mu jistič a zatáhla za páčku. Odněkud zpomaleně a přerývavě zněla deska, dokud nenabrala normální rychlost. Byla to mužská árie, vypadalo to na operu. “To je *Knížka pro Annu Magdalenu Bachovou*”, řekl mi. Usmála jsem se a zachumlala se do županu s roztrepeným lemem. Vážná hudba nebyla nikdy moje parketa. Jeho byt připomínal jakési poloprázdné skladiště se spoustou knih, puntičkářsky naskládaných u zdi, jako by šlo o dvojitou cihlovou stěnu. Jedna židle. Jeden stůl.

Zásuvky s drobnými věcmi, které jsem pořádně neviděla. Jako postel sloužila matrace na zemi. A uprostřed, v jádru celého bytu, na místě, které v jiných domácnostech zaujímá televize, ležela vzpěračská činka s množstvím závaží, všechna byla silná a tmavá, děsivě

pevná. Když jsme cestou ke dveřím procházeli kolem náradí, přejel rukou po těžkých kovových kotoučích, jako by hladil po hlavě věrného psa. Chvíli jsme si povídali na území nikoho, mezi oběma byty. Studený, ostrý vítr se protahoval okýnkem odpočívadla a na starých dřevěných schodech rozvřel chomáče prachu. Řekl mi, že je architekt, nevím proč, ale nevěřila, jsem mu to, a tak jsem mu řekla, že jsem spisovatelka. S ním to ale ani trochu nehnulo. Moje kočka se hladce a obezřetně protáhla ven, aby si nás mohla prohlédnout. Jakmile se sklonil, aby ji pohladil, vztekla zaprskala jako nějaká divoká šelma a šíleně mu podrápala ruku. „To je divný, je mi to moc líto, ještě nikdy nic takového neudělala,“ omlouvala jsem se zahanbeně. On si mezitím tiskl poraněnou ruku, na které se vytvořily chvějící se kulaté kapky krve. Řekl ale, že se nic neděje a pozval mě na oběd, protože už vlastně byly dvě odpoledne. Odmítla jsem. Šla jsem domů a zavřela dveře na zástrčku. Bylo mu sedmatřicet, stejně jako mně. Na to, aby zvedal tak těžká závaží, mi připadl hrozně slaboučký. Sešli jsme se tak třikrát, čtyřikrát, poobědvali jsme špagety u mě v kuchyni, nebo jsme si dali kávu. Vyprávěla jsem mu staré historiky ze své cesty do Indie. On tenkrát sotva promluvil. Jednou odpoledne se objevil se třemi lahvemi francouzského šampaňského a s mísou ústřic - to bylo poprvé a naposled, co jsem ho viděla pít alkohol, jinak pil vždycky jen vodu. Tenkrát jsme zašli k němu, což bylo celkem nezvyklé. Nebe bylo zatažené, oknem dovnitř pronikalo šedivé, slábnoucí světlo. Já jsem seděla na matraci na zemi, on si zabral jedinou židli. Tvář se mu ztrácela v šeru. „Zdá se ti to dobrý?“ zeptal se mě. Odpověděla jsem, že ano. Myslela jsem, že se ptá na ty ústřice, jenže on měl na mysli hudbu. Šlo o pomalou klavírní skladbu, znělo to, jako když drobné kapky padají vody nebo jako tlukot křišťálového srdce.

„To je Satie.“

„Kdo?“

„Satie.“

Tělo jsem měla ztuhlé, tváře mi hořely, měla jsem pocit, že chrlím oheň, jako nějaký drak. Když otvíral poslední láhev, šampaňské vypěnilo a on se polil. Zasmáli jsme se tomu. Pak jsem mu položila ruku na promočený svetr. Pod vlněnou vrstvou jsem nahmatala jeho pevný hrudník, měl svaly jako ze železa. Odešel se převléknout do koupelny a já jsme si v duchu řekla: ano. Už bylo dost pozdě, musela jsem do práce, ale hlavou mi znělo jen: ano, ano, ano. To přítmí mi stouplo do hlavy spolu se šampaňským a bublinkami. Činky odpočívaly na zemi jako spící bestie, jako prehistorická zvířata. Konečky prstů jsem pohladila závaží. Kov byl na dotek tvrdý, povrch chladný a hebký. Vedle mísy se lesknul kapesní nož, kterým otvíral ústřice, na čepeli se v tom neurčitěm světle vytvářely namodralé záblesky.

Když byl zpátky, vypadal, jako by se vrátil z hodně dlouhé cesty. Usadil se zase na židli proti světlu a rozpovídal se. Řekl, že když jsme byli mladí, bývala jsem tak trochu hipisačka, a on tenhle typ lidí nenáviděl, všechny vlasáče, ty čuňata. Dokonce prý párkrát vyrazil se skupinou extremistů, jednou prý ostříhali nějakého kluka dohola.

Sledovala jsem jeho tmavou siluetu a říkala jsem si: neznám ho. Sledovala jsem jeho tmavou siluetu a snažila jsem si vybavit jeho obličej, ale nešlo to. „Teď všeho lituju, samozřejmě,“ prohlásil. „To byly takový pitomosti, ale patří to k tomu věku, stejně jako to, že ty ses stala hipisačkou.“ Pokoušela jsem se mu vysvětlit, že to bylo něco jiného, že já ničeho nelituju, protože můj jediný útěk do Indie a ono opojení, kdy jsem si připadala jako cestovatelka a spisovatelka ve stylu Kerouaca, patří k mým nejlepším vzpomínkám. Od té doby můj život rok za rokem monotónně plyne. Rozčílil se, vůbec to nechápal. Je to blázen, pomyslela jsem si a rozhodla jsem se odejít. Ale už byla skoro noc a dům se proměnil v jakousi potmělou pavučinu. Ty knížky, činky, stůl, židle, všechno bylo tak nepřátelské. Pohrával si mlčky s tím malým kapesním nožem, otvíral ho a zase zavíral. Klavír z

gramofonu jako by udával rytmus a odměřoval pulsování samotného času, jako by se svět zastavil, jako by to všechno byl jen sen. Jsem blázen, pomyslela jsem si. Neměla jsem tehdy sílu odejít. On vstal a vzal mě do náruče. Objal mě rukama z oceli, kterými by mě klidně mohl přepulit. Nechápu, jak jsem si mohla myslet, že je slabý. A i když by mu stačilo jen zatnout svaly a bylo by po mně, byl ke mně mimořádně něžný. Šlo o takovou něhu, jako když se prstem přejíždí po okraji peříčka. Bylo už hodně pozdě a já jsem měla být v práci: k čertu s La Espiral, k čertu s prací v baru, s nalíváním drinků, s umýváním nádobí. Milovali jsme se s dychtivou žádostivostí, avšak pomalu, mým mozkiem bylo tělo, má duše byla kanibalská, kůže na jeho i na mém těle jiskřila.

Noc byla dlouhá, nakonec jsem zůstala a spala u něj. Když jsem zhasínala, všimla jsem si loveckého nože, který ležel u postele. Byl to starý a velký nůž, uložený v koženém obalu, napůl schovaný za hromádkou knih. Měla jsem dojem, jako bych slyšela potvrzující slova nějakého rozsudku. Chvilí jsem ležela na zádech obklopená stíny a tichem. Vnímala jsem, jak mě němě odsuzuje jeho nábytek, jeho věci i nepřátelské zdi. Poslouchala jsem těžké oddechování toho neznámého, kterého jsem milovala. Když jsem pak konečně zavřela oči, vyčerpaná bouří, která se strhla v našich tělech, nebyla jsem si stoprocentně jistá, jestli budu zítra zase schopná otevřít. A popravdě řečeno, bylo mi to jedno.

Takto plynuly další nezapomenutelné týdny. Občas se na pár dní ztratil. Netušila jsem, odkud má peníze, co vlastně dělá. Pokud jde o mě, z La Espiral jsem odešla a našla si práci servírky v jedné malé kavárně v naší čtvrti. Pracovala jsem míň než dřív a vydělávala jsem trochu víc. Každé ráno, jsem ale probrečela, a to pokaždé, když jsem si oblékala uniformu, jako by modrá zástěra a čepeček byly rubášem pro moji ctižádost. Když mi pak skončila směna, ani jsem se nepřevlékla, seběhla jsem po ulici a mířila k němu domů, do jeho náruče, do těch silných rukou, kterými by mě mohl zardousit, kdyby chtěl. Rozepnul mi zástěru, já si z hlavy strhla čepeček. Oblečení nám padalo k nohám, zamotalo se u kolen, až mi nakonec zůstalo ležet v uzlu u beder. Občas jsme narychlo něco snědli, aniž bychom vyšli z bytu - obložený talíř, sýr, jablko. Moc jsme toho nenamluvili. Někdy se rozčiloval nad nepochopitelnými malichernostmi, jindy na mě vrhal temný pohled a prohlásil: „Všechny ženský jsou stejny“. Pak jsem celou noc nezamhouřila oči a bedlivě jsem sledovala jeho dech, jeho pohyby. Myslela jsem přitom na veliký, starý lovecký nůž, co měl schovaný na dosah ruky - jeho ruky, sice hebké a bledé, ale s hrozivým stínem chlupů na kloubech prstů, jeho ruky, na které pořád ještě ulpívá moje vůně, a přece je tak cizí. Pak s příchodem prvního světla, když se začaly v přítmí rýsovat opravdové tvary onoho nože, dívala jsem se, jak vedle mě spí, dívala jsem se na jeho atletické paže, tělo jako z mramoru, na ten nevinný výraz, který mu dodává spánek. Byl čas vstát, vyžehlít si uniformu a s pláčem si ji obléct. Kočka mě opustila, utekla, nebo možná posla, nevím. V těch prvních neklidných týdnech jsem jí ani jeden den nedala žrát. Sex s ním byl jako cesta do nekonečna, nebo jako nečekané tušení pravé podstaty světa. Nikdy jsem si s žádným mužem tak neužívala. Já, která jsem tolika mužům lhala, že s nimi to bylo nejlepší, jsem jemu neřekla nic, a přitom to v jeho případě byla pravda.

Pak se začal měnit, ani nevím jak. Jeden den mi vykládal o rodině, o jeho ženatých a vdaných sourozencích, o malém synovci, kterého zbožňuje.

Začal pečlivě připravovat večeře, dušené maso v omáčce, prý recept od babičky. Dlouhé vyváření ho na nějakou dobu vždycky zdrželo v kuchyni. Pečlivě okusoval kosti,

střídu chleba namácel do omáčky. Jednou v noci jsme usnuli, aniž bychom se pomilovali, oba jsme byli příliš unavení. Tehdy se mi svěřil se svou zálibou v architektuře i se zklamáním z toho, že nedokončil vysokou školu. Pak chtěl, abych mu poradila, která kravata se hodí k jakému saku.

Jednou se ráno objevil v kavárně poté, co byl několik dní pryč během jednoho ze svých obvyklých útěků. Byla jsem překvapená, že ho vidím, myslela jsem si, že ani netuší, kde pracuji. Byl velmi veselý, spokojený. Usadil se na jedné z barových židlí a objednal si kávu s mlékem a zákusky. Vyprávěl mi, že jeho strýc, který vlastní strojírenskou firmu na výrobu strojů pro těžký průmysl, ho zaměstnal jako prodejce pro celé Španělsko. Pracoval pro něj již několik měsíců za provizi, tam tedy vždycky jezdil, když tak náhle mizel. Určitě si vedl dobře, když mu teď strýc nabízí stále místo. Já jsem mlčela a pozorovala jsem ho, jak si důkladně nakupil šlehačku na jednu část zákusku. Samozřejmě, že to je nudná a hloupá práce, prohlásil. Života v chudobě už má ale plné zuby. U strýce by si alespoň mohl vydělat slušné peníze. A já jsem mlčela a dívala jsem se na něj, jak si špičkou nože kreslí obrázky do zbytků čokolády na talíři. A tak jsme tam byli, my dva, náš odraz byl vidět ve špinavém zrcadle na zadní stěně. On se svým denimovým sakem a s mnohobarevnými prospekty o zelených mlátičkách obilí, já opřená lokty o bar, bezvýznamná ve své uniformě barvy indigové kaňky. Interiér kavárny byl prosycený pachem spáleného tuku. Byl to mastný, vtíravý zápach, jeden z těch, které se člověku navždy usadí v nose i v paměti.

Jak plynul čas, bylo stále zjevnější, že moje přítomnost ho povzbuzuje. Samotářství ho přešlo. Natolik se změnil, že se z něj stal docela užvaněný člověk. Jak týdny plynuly, cestoval čím dál častěji a prodával stále více bagrů. Když byl v Madridu, při holení si zpíval, vtipkoval. Jednoho dne vytáhl nůž z pouzdra. Začal se mnou v rámci hry zápasit, říkal, že je D'Artagnan. Mačeta byla zrezivělá a čepel rozbitá. Tehdy mi navrhl, abychom se vzali. Založme si rodinu, budeme mít děti, však už víš, že jsem hrozně tradiční. Začala jsem plakat i po nocích, zatímco on mi svlékal uniformu.

Když jsem mu řekla, že se s ním rozcházím, nemohl to pochopit. Prosil, křičel, mrštil činkou o zeď, takže byla celá potlučená. Měla jsem z něj takový strach, že jsem se odstěhovala. Byl to ubohý strach, žádná záhada. Kvůli tomu jsem se s ním už přestala stýkat. Naposledy jsem ho viděla, asi tak před třemi týdny, strašlivě chrápal v kině. Já teď dělám servírku v luxusních kavárnách California. Myslím, že musím uznat, že jsem si polepšila. On je na tom podle všeho pořád stejně.

21.08.1986

Překlad Kristýna Anderlová, Tereza Anderlová, Radka Cigáňová